

ΔΙΔΑΧΗ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
The Teaching of the Apostles

A Critical Greek Edition

with footnotes covering textual variants

Compiled by David Robert Palmer

<http://bibletranslation.ws/palmer-translation/>

www.lulu.com/spotlight/bibletranslation

Please report errors to:
kanakawatut yahoo com

ABBREVIATIONS USED HEREIN:

(source texts are lower case; Greek editions are two or three capital letters)

apcon - the Apostolic Constitutions

arab - Arabic version

barn - The Greek text of the Epistle of Barnabas

bis - twice

BR - Greek edition by Philotheos Bryennios, which edition is the *Editio Princeps*

c.e.- - conjectural emendation, connected with a hyphen to the editor who proposed it, ie., c.e.-HR.

cop - the Coptic version (5th century)

did - Didascalia

DR - Greek edition by H. DeRomestin, Vicar of Stony Stratford (1885)

eth - Ethiopian version

FB - Funk/Bihlmeyer Greek edition (1924)

FG - Greek edition by Fitzgerald

geo - the Georgian version

GG - Greek edition edited by Goold, G. P., Loeb Classical Library (1998)

HB - Greek edition by Hitchcock & Brown

HG - Greek edition by Hilgenfeld

HOL - Greek edition by Hemmer, Oger, & Lamont (1907) based on the text of Funk

HR - Greek edition by A. Harnack

jc - Jerusalem Codex, or Codex Hierosolymitanus (1056 C.E.)

lat - the Latin version of the "Two Ways" (3rd cent.?)

MH - Greek edition by Michael W. Holmes (3rd Ed. ©2007)

MS. - manuscript

ord - the Apostolic Church Ordinances

ⲡ¹⁷⁸² Oxyrhynchus Papyrus 1782 (4th century)

SB - Greek edition by Sabatier

SP - Greek edition by Spence

TK - Greek edition by Theodorus Klauser (1940)

VG - Greek edition by von Gebhardt

WN - Greek edition by Wünsche

ZN - Greek edition by Zahn

ΔΙΔΑΧΗ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
Compiled by David Robert Palmer

ΔΙΔΑΧΗ κυρίου διὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν¹

Κεφ. α'

I

1 Ὅδοι δύο εἰσί,² μία τῆς ζωῆς καὶ μία τοῦ θανάτου, διαφορὰ δὲ πολλὴ μεταξὺ τῶν δύο ὁδῶν.³

2 Ἡ μὲν οὖν [ὁδός]⁴ τῆς ζωῆς ἐστὶν αὕτη· πρῶτον ἀγαπήσεις τὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντά σε· δεύτερον, τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· πάντα δὲ ὅσα ἐὰν θελήσης μὴ γίνεσθαί⁵ σοι, καὶ σὺ ἄλλω μὴ ποίει.

3 Τούτων δὲ τῶν λόγων ἡ διδαχὴ ἐστὶν αὕτη· Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, νηστεύετε δὲ ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς. ποία γὰρ χάρις ἐὰν ἀγαπᾶτε⁶ τοὺς ἀγαπῶντας⁷ ὑμᾶς; οὐχὶ καὶ τὰ ἔθνη τὸ αὐτὸ⁸ ποιοῦσιν; ὑμεῖς δὲ ἀγαπᾶτε⁹ τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς καὶ οὐχ ἕξετε ἐχθρόν.¹⁰

4 Ἀπέχου τῶν σαρκικῶν καὶ κοσμικῶν¹¹ ἐπιθυμιῶν. Ἐάν τις σοὶ δῶ ράπισμα εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἕξη τέλειος· ἐὰν ἀγγαρεύσῃ σέ τις μίλιον ἕν, ὕπαγε

¹ **Title** - Διδαχὴ τῶν ἀποστόλων Nicephorus: *Stichometria*; (Athanasius: διδαχὴ καλουμένη τῶν ἀποστόλων; *Ep. Fest.* 39) (Rufinus: *Doctrina Apostolorum*) // Διδαχαὶ τῶν ἀποστόλων (Eusebius: τῶν ἀποστόλων αἱ λεγόμεναι διδαχαί: - *H. E. iii.* 25); (Ps-Cyprian: *Doctrinæ Apostolorum - De Alcatribus*) // Διδαχὴ κυρίου διὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν lat FB // Διδαχὴ τῶν ἀποστόλων Διδαχὴ κυρίου διὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν jc // Διδαχὴ τῶν δώδεκα ἀποστόλων: Νῦν πρῶτον ἐκδιδομένη ὑπὸ Φιλοθέου Βρυεννίου, μητροπολίτηνου Νικομηδείας Διδαχὴ κυρίου διὰ τῶν ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν BR

² **1:1a** txt εἰσί jc BR FB GG MH TK // add in seculo lat

³ **1:1b** Jeremiah 21:8; Matthew 7:13,14; Barnabas 18:1 says ὁδοὶ δύο εἰσὶν διδαχῆς καὶ ἐξουσίας, ἢ τε τοῦ φωτὸς καὶ ἢ τοῦ σκότους. Διαφορὰ δὲ πολλὴ τῶν δύο ὁδῶν. lat adds: *lucis et tenebrarum. In his constituti sunt angeli duo, unus aequitatis, alter iniquitatis*

⁴ **1:2a** txt ὁδός jc BR DR FB GG HOL MH TK // omit arcon KL?

⁵ **1:2b** txt πάντα δὲ ὅσα ἐὰν θελήσης μὴ γίνεσθαί jc BR DR GG HOL MH TK // πάντα δὲ ὅσα ἐὰν θελήσης μὴ γίνεσθαί FB // πάντα δὲ ὅσα ἂν μὴ θέλης ord // πᾶν ὃ μὴ θέλεις arcon. Matthew 7:12: Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε. (Byz- ἄν). Cod. Bezae: Καὶ ὅσα μὴ θέλετε ἑαυτοῖς γείνεσθαι, ἐτέρῳ μὴ ποιεῖν; Luke 6:31: καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Tobit 4:15: καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσης. (Cods. A, B, but **X** lacks)

⁶ **1:3a** txt ἀγαπᾶτε jc BR DR FB GG HOL MH TK // φιλήτε arcon

⁷ **1:3b** txt ἀγαπῶντας jc BR DR FB GG HOL MH TK // φιλοῦντας arcon

⁸ **1:3c** txt τὸ αὐτὸ jc BR DR GG HOL MH // τοῦτο ϙ¹⁷⁸² arcon FB TK Rich.

⁹ **1:3d** txt ἀγαπᾶτε jc BR DR GG HOL MH // φιλεῖτε ϙ¹⁷⁸² arcon FB TK

¹⁰ **1:3e** txt ἐχθρόν. jc BR DR FB GG HOL MH TK // ἐχθρόν. ἄκουε τὶ σὲ δεῖ ποιοῦντα σῶσαι σου τὸ πνεῦμα πρῶτον πάντων ϙ¹⁷⁸²

¹¹ **1:4a** txt σαρκικῶν καὶ κοσμικῶν arcon BR HB SB SP WN // σαρκικῶν [καὶ σωματικῶν] FB TK // σαρκικῶν καὶ σωματικῶν jc geo DR GG HG HOL HR MH // σαρκικῶν ϙ¹⁷⁸² CCEL Rich. (1 Peter 2:11 has only σαρκικῶν.) I would point out "love not the world...lusts of the flesh, eyes" of 1 John 2:15, and Bryennios adopted κοσμικῶν for his text based on Apostolic Constitutions 7:2, Titus 2:12 - ἀρνησάμενοι...τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας; and 2 Clement to the Corinthians 17:3- ἀπὸ τῶν κοσμικῶν ἐπιθυμιῶν.

μετ' αὐτοῦ δύο· ἐὰν ἄρη τις τὸ ἱμάτιόν σου, δὸς αὐτῷ καὶ τὸν χιτῶνα· ἐὰν λάβῃ τις ἀπό σοῦ τὸ σόν, μὴ ἀπαίτει· οὐδὲ γὰρ δύνασαι.¹²

5 παντὶ¹³ τῷ αἰτοῦντι σὲ δίδου καὶ μὴ ἀπαίτει· πᾶσι γὰρ θέλει δίδοσθαι ὁ πατήρ ἐκ τῶν ἰδίων χαρισμάτων. μακάριος ὁ διδούς κατὰ τὴν ἐντολὴν· ἀθῶος¹⁴ γὰρ ἐστὶν οὐαὶ τῷ λαμβάνοντι· εἰ μὲν γὰρ χρεῖαν ἔχων λαμβάνει τις, ἀθῶος ἔσται· ὁ δὲ μὴ χρεῖαν ἔχων δώσει δίκην, ἵνα τί ¹⁵ ἔλαβε καὶ εἰς τί· ἐν συνοχῇ δὲ γενόμενος ἐξετασθήσεται περὶ ὧν ἔπραξε καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ἐκεῖθεν, μέχρις οὗ ἀποδῶ τὸν ἔσχατον κοδράντην.

6 ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου δεῖ¹⁶ εἶρηται· Ἰδρωσάτω¹⁷ ἡ ἐλεημοσύνη σου εἰς τὰς χεῖρας σου, μέχρις¹⁸ ἂν γνῶς τίνι δῶς.

Κεφ. β'

II

1 Δευτέρα δὲ ἐντολὴ τῆς διδαχῆς·

2 οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ παιδοφθορήσεις, οὐ πορνεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ μαγεύσεις, οὐ φαρμακεύσεις, οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ οὐδὲ γεννηθέν¹⁹ ἀποκτενεῖς,

3 οὐκ ἐπιθυμήσεις τὰ τοῦ πλησίον,²⁰ οὐκ ἐπιορκήσεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, οὐ κακολογήσεις, οὐ μνησικακήσεις·

4 οὐκ ἔση διγνώμων οὐδὲ δίγλωσσος· παγὶς γὰρ θανάτου ἡ διγλωσσία.²¹

5 οὐκ ἔσται ὁ λόγος σου ψευδής, οὐ κενός, ἀλλὰ μεμεστωμένος πράξει.²²

6 οὐκ ἔση πλεονέκτης οὐδὲ ἄρπαξ οὐδὲ ὑποκριτής οὐδὲ κακοήθης οὐδὲ ὑπερήφανος· οὐ λήψη βουλήν πονηράν κατὰ τοῦ πλησίον σου.

7 οὐ μισήσεις πάντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ οὓς μὲν ἐλέγξεις, περὶ δὲ ὧν²³ προσεύξῃ, οὓς δὲ ἀγαπήσεις ὑπὲρ τὴν ψυχὴν σου.

¹² **1:4b** txt οὐδὲ γὰρ δύνασαι - this phrase is omitted in Apostolic Constitutions 7:2, and the Georgian version adds after it: τοῦτο ποιεῖν καὶ τῆς πίστεως ἔνεκα - "to do this, and for the sake of the/your faith."

¹³ **1:5a** The Georgian version lacks verses 5 and 6.

¹⁴ **1:5b** txt (bis) ἀθῶος BR GG MH TK // ἀθῶος (bis) DR HOL

¹⁵ **1:5c** txt ἵνα τί HG HR TK // ἵνατί jc BR DR FB GG HOL MH

¹⁶ **1:6a** txt δεῖ jc DR FB GG HOL MH TK // δεῖ BR

¹⁷ **1:6b** txt Ἰδρωσάτω BR FB GG HB HOL HR MH SP TK // Ἰδρωσάτω HG // Ἰδρωτάτω jc DR. There have been a few conjectural emendations here proposed by some scholars.

¹⁸ **1:6c** txt μέχρις BR FB GG HOL TK MH // μέχρι jc DR

¹⁹ **2:2a** txt γεννηθέν arcon barn ord BR FB GG HB HG HOL HR MH SP TK WN // γεννηθέντα jc DR, c.f., γεννηθέν in Matt. 1:20.

²⁰ Some editions, one being TK (Theodorus Klauser's) begin verse 3 here. The standard verse division is Harnack's.

²¹ **2:4a** See Epistle of Barnabas 19:7, the only other place the noun διγλωσσία is found. Compare δίλογοι in the Epistle of Polycarp to the Philippians, 5:2.

²² **2:5** txt ψευδής οὐ κενός ἀλλὰ μεμεστωμένος πράξει jc BR DR FB GG HOL MH TK // ψευδής οὐ κενός arcon arab // κενός οὐδὲ ψευδής lat ord

Κεφ. γ'

III

- 1 Τέκνον μου, φεῦγε ἀπὸ παντός²⁴ πονηροῦ καὶ ἀπὸ παντὸς ὁμοίου²⁵ αὐτοῦ.
 2 μὴ γίνου ὀργίλος²⁶ ὀδηγεῖ γὰρ ἡ ὀργὴ πρὸς τὸν φόνον· μηδὲ ζηλωτὴς μηδὲ ἐριστικὸς μηδὲ θυμικός· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων φόνοι γεννῶνται.
 3 τέκνον μου, μὴ γίνου ἐπιθυμητής· ὀδηγεῖ γὰρ ἡ ἐπιθυμία πρὸς τὴν πορνείαν· μηδὲ αἰσχρολόγος μηδὲ ὑψηλόφθαλμος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων μοιχεῖται γεννῶνται.
 4 τέκνον μου, μὴ γίνου οἰωνοσκόπος· ἐπειδὴ ὀδηγεῖ εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν²⁷ μηδὲ ἐπαιιδὸς μηδὲ μαθηματικός μηδὲ περικαθαίρων μηδὲ θέλε αὐτὰ βλέπειν,²⁸ ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων εἰδωλολοτρία²⁹ γεννᾶται.
 5 τέκνον μου, μὴ γίνου ψεύστης· ἐπειδὴ ὀδηγεῖ τὸ ψεῦσμα εἰς τὴν κλοπὴν· μηδὲ φιλάργυρος μηδὲ κενόδοξος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων κλοπαὶ γεννῶνται.
 6 τέκνον μου, μὴ γίνου γόγγυσος· ἐπειδὴ ὀδηγεῖ εἰς τὴν βλασφημίαν· μηδὲ αὐθάδης μηδὲ πονηρόφρων, ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων βλασφημίαι γεννῶνται.
 7 ἴσθι δὲ πραῦς· ἐπεὶ οἱ πραεῖς κληρονομήσουσι τὴν γῆν.
 8 γίνου μακρόθυμος καὶ ἐλεήμων καὶ ἄκακος. καὶ ἡσύχιος καὶ ἀγαθὸς καὶ τρέμων τοὺς λόγους διὰ παντός,³⁰ οὐς ἤκουσας.
 9 οὐχ ὑψώσεις σεαυτὸν οὐδὲ δώσεις τῇ ψυχῇ σου θράσος. οὐ κολληθήσεται ἡ ψυχὴ σου μετὰ ὑψηλῶν, ἀλλὰ μετὰ δικαίων καὶ ταπεινῶν ἀναστραφήση.
 10 τὰ συμβαίνοντά σοι ἐνεργήματα ὡς ἀγαθὰ προσδέξῃ, εἰδὼς ὅτι ἄτερ θεοῦ οὐδὲν γίνεται.

Κεφ. δ'

IV

- 1 Τέκνον μου, τοῦ λαλοῦντός σοι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μνησθήση νυκτὸς καὶ ἡμέρας, τιμήσεις δὲ αὐτὸν ὡς κύριον· ὅθεν γὰρ ἡ κυριότης λαλεῖται, ἐκεῖ κύριός ἐστιν.
 2 ἐκζητήσεις δὲ καθ' ἡμέραν τὰ πρόσωπα τῶν ἀγίων, ἵνα ἐπαναπαῖς³¹ τοῖς λόγοις αὐτῶν.
 3. οὐ ποθήσεις³² σχίσμα,³³ εἰρηνεύσεις δὲ μαχομένους· κρινεῖς δικαίως, οὐ λήψη πρόσωπον ἐλέγξει ἐπὶ παραπτώμασιν.
 4. οὐ διψυχήσεις, πότερον ἔσται ἢ οὔ.
 5. Μὴ γίνου πρὸς μὲν τὸ λαβεῖν ἐκτείνων τὰς χεῖρας, πρὸς δὲ τὸ δοῦναι συσπῶν.
 6. ἐὰν ἔχῃς διὰ τῶν χειρῶν σου, δώσεις λύτρωσιν ἁμαρτιῶν σου.

²³ 2:7 txt δὲ ὦν jc BR DR GG HOL MH // ὦν δὲ FB TK

²⁴ 3:1a txt παντός arcon jc BR FB GG HOL MH TK // add πράγματος ϖ¹⁷⁸²

²⁵ 3:1b txt καὶ ἀπὸ παντὸς ὁμοίου arcon jc BR FB GG HOL MH TK // καὶ ὁμοίου ϖ¹⁷⁸²

²⁶ 3:2 txt ὀργίλος BR GG HOL MH TK // ὀργίλος jc DR

²⁷ 3:4a txt εἰδωλολατρίαν jc DR FB GG HOL MH TK // εἰδωλολατρείαν BR HG SP WN

²⁸ 3:4b txt βλέπειν jc GG MH Allen Ang // βλέπειν [μηδὲ ἀκούειν] FB TK // βλέπειν μηδὲ ἀκούειν geo lat ord HOL

²⁹ 3:4c txt εἰδωλολατρία FB GG HOL MH TK // εἰδωλολατρεία HG SP WN

³⁰ 3:8 txt διὰ παντός jc BR FB GG HOL MH TK // omit arcon lat

³¹ 4:2 txt ἐπαναπαῖς arcon DR GG HG HOL HR KL MH TK // ἐπαναπαύη BR SB SP // ἐπαναπαῖς jc

³² 4:3a txt ποθήσεις jc BR DR GG SB SP WN // ποιήσεις arcon lat ord FB HG HOL HR MH TK.

³³ 4:3b txt σχίσμα jc BR GG HOL MH TK // σχίσματα arcon lat ord

7. οὐ διστάσεις δοῦναι οὐδὲ διδοὺς γογγύσεις· γνώση γάρ, τίς ἐστὶν ὁ³⁴ τοῦ μισθοῦ καλὸς ἀνταποδότης.

8. οὐκ ἀποστραφήσῃ τὸν ἐνδεόμενον,³⁵ συγκοινωνήσεις δὲ πάντα τῷ ἀδελφῷ σου καὶ οὐκ ἐρεῖς ἴδια εἶναι· εἰ γὰρ ἐν τῷ ἀθανάτῳ κοινωνοὶ ἐστε, πόσω μᾶλλον ἐν τοῖς θνητοῖς;

9. Οὐκ ἄρεῖς τὴν χεῖρα σου ἀπὸ τοῦ υἱοῦ σου ἢ ἀπὸ τῆς θυγατρὸς σου, ἀλλὰ ἀπὸ νεότητος διδάξεις³⁶ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ.

10. οὐκ ἐπιτάξεις δούλῳ σου ἢ παιδίσκη, τοῖς ἐπὶ τὸν αὐτὸν θεὸν ἐλπίζουσιν, ἐν πικρίᾳ σου, μήποτε οὐ μὴ φοβηθῆσονται τὸν ἐπ' ἀμφοτέροις θεόν· οὐ γὰρ ἔρχεται κατὰ πρόσωπον καλέσαι, ἀλλ' ἐφ' οὓς τὸ πνεῦμα ἠτοίμασεν.

11. ὑμεῖς δὲ οἱ δοῦλοι³⁷ ὑποταγήσεσθε τοῖς κυρίοις ὑμῶν³⁸ ὡς τύπῳ θεοῦ ἐν αἰσχύνη καὶ φόβῳ.

12. Μισήσεις πᾶσαν ὑπόκρισιν καὶ πᾶν ὃ μὴ ἀρεστὸν τῷ κυρίῳ.³⁹

13. οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃς ἐντολὰς κυρίου, φυλάξεις δὲ ἅ παρέλαβες, μήτε προστιθεῖς μήτε ἀφαιρῶν.

14. ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξομολογήσῃ τὰ παραπτώματά σου, καὶ οὐ προσελεύσῃ ἐπὶ προσευχὴν σου ἐν συνειδήσει πονηρᾷ· αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς.

Κεφ. ε'

V

1. Ἡ δὲ τοῦ θανάτου ὁδὸς ἐστὶν αὕτη· πρῶτον πάντων πονηρὰ ἐστὶ καὶ κατάρας μεστή· φόνοι, μοιχεῖαι, ἐπιθυμίαι, πορνεῖαι, κλοπαί, εἰδωλολατρία,⁴⁰ μαγεῖαι, φαρμακίαι,⁴¹ ἀρπαγαί, ψευδομαρτυρίαι, ὑποκρίσεις, διπλοκαρδία, δόλος, ὑπερηφανία, κακία, αὐθάδεια, πλεονεξία, αἰσχρολογία, ζηλοτυπία, θρασύτης, ὑψηλοφροσύνη,⁴² ἀλαζονεία.⁴³

2. διώκται ἀγαθῶν, μισοῦντες ἀλήθειαν, ἀγαπῶντες ψεῦδος, οὐ γινώσκοντες μισθὸν δικαιοσύνης, οὐ κολλῶμενοι ἀγαθῷ οὐδὲ κρίσει δικαίᾳ ἀρυπνοῦντες οὐκ εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' εἰς τὸ πονηρόν· ὧν μακρὰν πραΰτης καὶ ὑπομονή, μάταια ἀγαπῶντες, διώκοντες ἀνταπόδομα, οὐκ ἐλεοῦντες πτωχόν, οὐ πονοῦντες ἐπὶ καταπονουμένῳ, οὐ γινώσκοντες τὸν ποιήσαντα αὐτούς, φονεῖς τέκνων, γινώσκοντες τὸν ποιήσαντα αὐτούς, φονεῖς τέκνων, φθορεῖς πλάσματος θεοῦ, ἀποστρεφόμενοι τὸν ἐνδεόμενον, καταπονοῦντες τὸν θλιβόμενον, πλουσίων παράκλητοι, πενήτων ἄνομοι κριταί,⁴⁴ πανθαμάρτητοι· ῥυσθεῖητε, τέκνα,⁴⁵ ἀπὸ τούτων ἀπάντων.

³⁴ 4:7 txt ὁ BR FB GG HOL MH TK // ἡ jc

³⁵ 4:8 txt τὸν ἐνδεόμενον jc BR FB GG HOL MH TK // ἐνδεόμενον arcon

³⁶ 4:9 txt διδάξεις geo jc BR FB GG HOL MH // διδάξεις <αυτούς> TK // διδάξεις αυτούς arcon lat

³⁷ 4:11a txt οἱ δοῦλοι arcon BR GG HG HOL HR MH SB TK // [οἱ] δοῦλοι FB // δοῦλοι jc

³⁸ 4:11b ὑμῶν arcon lat BR FB GG HOL MH TK // ἡμῶν jc

³⁹ 4:12 txt τῷ κυρίῳ jc BR FB GG HOL MH TK // add "non facies" (τῷ κυρίῳ οὐ ποιήσεις) lat

⁴⁰ 5:1a txt εἰδωλολατρία jc FB GG HOL MH TK // εἰδωλοτρεῖαι BR HB HG WN

⁴¹ 5:1b txt φαρμακίαι jc FB GG HOL MH TK // φαρμακεῖαι BR HB HG WN

⁴² 5:1c txt ὑψηλοφροσύνη arcon // ὕψος jc BR FB GG HOL MH TK

⁴³ 5:1d txt ἀλαζονεία. geo jc BR GG MH // ἀλαζονεία [ἀφοβία] FB // ἀλαζονεία ἀφοβία arcon (lat) HOL // ἀλαζονεία, <ἀφοβία θεοῦ> TK // ἀλαζονεία, ἀφοβία θεοῦ. barn

⁴⁴ 5:2a txt ἄνομοι κριταί BR FB GG HOL MH TK // ὑπερόπται arcon

Κεφ. Ϛ'**VI**

1. Ὅρα, μὴ τίς σε πλανήσῃ ἀπὸ ταύτης τῆς ὁδοῦ τῆς διδασκίης, ἐπεὶ⁴⁶ παρεκτὸς θεοῦ σε διδάσκει.
2. εἰ μὲν γὰρ δύνασαι βαστάσαι ὄλον τὸν ζυγὸν τοῦ κυρίου, τέλειος ἔσῃ· εἰ δ' οὐ δύνασαι, ὃ δύνῃ, τοῦτο ποίει.
3. περὶ δὲ τῆς βρώσεως, ὃ δύνασαι βάστασον· ἀπὸ δὲ τοῦ εἰδωλοθύτου λίαν πρόσεχε· λατρεία γὰρ ἐστὶ θεῶν νεκρῶν.

Κεφ. ϛ'**VII**

1. Περὶ δὲ τοῦ βαπτίσματος, οὕτω βαπτίσατε· ταῦτα πάντα προειπόντες, βαπτίσατε⁴⁷ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐν ὕδατι ζῶντι.
2. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃς ὕδωρ ζῶν, εἰς ἄλλο ὕδωρ βάπτισον· εἰ δ' οὐ δύνασαι ἐν ψυχρῷ, ἐν θερμῷ.
3. ἐὰν δὲ ἀμφοτέρω μὴ ἔχῃς, ἔκχεον εἰς τὴν κεφαλὴν τρεῖς ὕδωρ εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος.
4. πρὸ δὲ τοῦ βαπτίσματος προνηστευσάτω ὁ βαπτίζων καὶ ὁ βαπτιζόμενος⁴⁸ καὶ εἴ τις ἄλλοι δύναται· κελεύεις⁴⁹ δὲ νηστεῦσαι τὸν βαπτιζόμενον πρὸ μιᾶς ἢ δύο.

Κεφ. η'**VIII**

1. Αἱ δὲ νηστεῖαι ὑμῶν μὴ ἔστωσαν μετὰ τῶν ὑποκριτῶν. νηστεύουσι γὰρ δευτέρα σαββάτων καὶ πέμτη· ὑμεῖς δὲ νηστεύσατε τετράδα καὶ παρασκευήν.
2. μὴδὲ προσεύχεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί, ἀλλ' ὡς ἐκέλευσεν ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ, οὕτω προσεύχεσθε· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἔλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω⁵⁰ τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸ ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφιέμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
3. τρεῖς τῆς ἡμέρας οὕτω προσεύχεσθε.

Κεφ. θ'**IX**

1. Περὶ δὲ τῆς εὐχαριστίας, οὕτως⁵¹ εὐχαριστήσατε·
2. πρῶτον περὶ τοῦ ποτηρίου· Εὐχαριστοῦμεν σοι, πάτερ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἀμπέλου Δαυὶδ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
3. περὶ δὲ τοῦ κλάσμου· Εὐχαριστοῦμέν σοι, πάτερ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ γνώσεως, ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου. σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

⁴⁵ **5:2b** txt ῥυσθεῖητε, τέκνα, arcon jc BR FB GG HOL MH TK // *abstine te fili* (ῥυσθεῖητι τέκνον) lat

⁴⁶ **6:1** txt ἐπεὶ jc BR FB GG HOL MH TK // ἐπειδὴ HG

⁴⁷ **7:1** txt ταῦτα πάντα προειπόντες, βαπτίσατε geo jc BR FB GG HOL MH TK // *omit arcon*

⁴⁸ **7:4a** txt ὁ βαπτιζόμενος jc BR FB GG HOL MH TK // οἱ βαπτιζόμενοι HG

⁴⁹ **7:4b** txt κελεύεις jc BR FB GG HOL MH TK // κελεύσεις BR HG SB

⁵⁰ **8:2** txt γενηθήτω BR FB GG HG HOL MH TK WN // γεννηθήτω jc

⁵¹ **9:1** txt οὕτως barn? BR FB GG HOL // οὕτω jc MH TK

4. ὡσπερ ἦν τοῦτο τὸ⁵² κλάσμα διεσκορπισμένον ἐπάνω τῶν ὀρέων καὶ συναχθὲν ἐγένετο ἓν, οὕτω συναχθήτω σου ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς εἰς τὴν σὴν βασιλείαν. ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις διὰ Ἰησοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας.
5. μηδεὶς δὲ φαγέτω μηδὲ πιέτω ἀπὸ τῆς εὐχαριστίας ὑμῶν, ἀλλ' οἱ βαπτισθέντες εἰς ὄνομα κυρίου· καὶ γὰρ περὶ τούτου εἴρηκεν ὁ κύριος· Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί.

Κεφ. ι'**X**

1. Μετὰ δὲ τὸ ἐμπλησθῆσαι οὕτως εὐχαριστήσατε·
2. Εὐχαριστοῦμέν σοι, πάτερ ἅγιε, ὑπὲρ τοῦ ἀγίου ὀνοματός σου, οὗ κατεσκήνωσας ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν,⁵³ καὶ ὑπὲρ τῆς γνώσεως καὶ πίστεως καὶ ἀθανασίας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
3. σύ, δέσποτα παντοκράτωρ, ἔκτισας τὰ πάντα ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, τροφήν τε καὶ ποτὸν ἔδωκας τοῖς ἀνθρώποις εἰς ἀπόλαυσιν, ἵνα σοὶ εὐχαριστήσωσιν, ἡμῖν δὲ ἐχαρίσω πνευματικὴν τροφήν καὶ ποτὸν καὶ ζωὴν αἰώνιον διὰ⁵⁴ τοῦ παιδός σου.
4. πρὸ⁵⁵ πάντων εὐχαριστοῦμέν σοι, ὅτι δυνατὸς εἶ· σοὶ⁵⁶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
5. μνήσθητι, κύριε, τῆς ἐκκλησίας σου, τοῦ ῥύσασθαι αὐτὴν ἐν τῇ ἀγάπῃ σου, καὶ σύναξον αὐτὴν ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, τὴν ἁγιασθεῖσαν,⁵⁷ εἰς τὴν σὴν βασιλείαν, ἣν ἠτοίμασας αὐτῇ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
6. ἐλθέτω χάρις καὶ παρελθέτω ὁ κόσμος οὗτος. Ὡσαννὰ⁵⁸ τῷ θεῷ⁵⁹ Δαυίδ.⁶⁰ εἴ τις ἅγιός ἐστιν, ἐρχέτω· εἴ τις οὐκ ἔστι, μετανοεῖτω· μαρὰν ἀθά· ἀμήν.
7. τοῖς δὲ προφήταις ἐπιτρέπετε εὐχαριστεῖν ὅσα θέλουσιν.

Κεφ. ι'β**Xb⁶¹**

- 1 [[Περὶ δὲ τοῦ μύρου οὕτως εὐχαριστήσατε,
2 Εὐχαριστοῦμέν σοι, πάτερ ἡμῶν ἅγιε, ὑπὲρ τοῦ μύρου, οὗ ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου, σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.]]

⁵² **9:4** txt τοῦτο τὸ GG HOL HR MH *c.e.*-VG ZN // τοῦτο [τὸ] FB TK // τοῦτο jc.

⁵³ **10:2** txt ἡμῶν BR FB GG HOL MH TK // ὑμῶν jc

⁵⁴ **10:3** txt διὰ τοῦ παιδός σου arcon jc BR GG HOL MH // διὰ <Ἰησοῦ> τοῦ παιδός σου TK // διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου cop geo FB

⁵⁵ **10:4a** txt πρὸ arcon jc BR FB GG HOL MH // περὶ cop TK

⁵⁶ **10:4b** txt εἶ· σοὶ cop geo BR FB GG HG HOL TK ZN // εἶ σύ·jc // εἶ σύ· σοὶ *c.e.*-HR MH.

⁵⁷ **10:5** txt τὴν ἁγιασθεῖσαν geo jc BR FB GG HOL MH TK // omit arcon cop

⁵⁸ **10:6a** txt Ὡσαννὰ *rell.* // Ὡς ἀννὰ jc This was an error made in the Jerusalem Codex.

⁵⁹ **10:6b** txt θεῷ geo jc DR FB GG HOL HR MH TK // υἱῷ arcon BR HB HG SP WN

⁶⁰ **10:6c** txt Δαυίδ FB HOL MH TK // Δαυεῖδ GG // Δαβίδ jc BR

⁶¹ The FB edition contains chapter 10b, but GG HOL MH TK do not.

Κεφ. ια'**XI**

1. Ὅς ἂν οὖν ἔλθῶν διδάξῃ ὑμᾶς ταῦτα πάντα τὰ προειρημένα, δέξασθε αὐτόν·
2. ἐὰν δὲ αὐτὸς ὁ διδάσκων στραφεῖς διδάσκη ἄλλην διδαχὴν εἰς τὸ καταλύσαι, μὴ αὐτοῦ ἀκούσητε· εἰς δὲ τὸ προσθεῖναι δικαιοσύνην καὶ γνῶσιν κυρίου, δέξασθε αὐτὸν ὡς κύριον.
3. Περὶ δὲ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, κατὰ τὰ δόγμα τοῦ εὐαγγελίου οὕτω ποιήσατε.
4. πᾶς δὲ ἀπόστολος ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς δεχθήτω ὡς κύριος·
5. οὐ μενεῖ δὲ εἰ μὴ⁶² ἡμέραν μίαν· ἐὰν δὲ ἦ χρεία, καὶ τὴν ἄλλην· τρεῖς δὲ ἐὰν μείνη, ψευδοπροφήτης ἐστίν.
6. ἐρχόμενος δὲ ὁ ἀπόστολος μηδὲν λαμβανέτω εἰ μὴ ἄρτον, ἕως οὗ ἀυλισθῆ· ἐὰν δὲ ἀργύριον αἰτῆ, ψευδοπροφήτης ἐστίν.
7. Καὶ πάντα προφήτην λαλοῦντα ἐν πνεύματι οὐ πειράσετε οὐδὲ διακρινεῖτε· πᾶσα γὰρ ἁμαρτία ἀφεθήσεται, αὕτη δὲ ἡ ἁμαρτία οὐκ ἀφεθήσεται.
8. οὐ πᾶς δὲ ὁ λαλῶν ἐν πνεύματι προφήτης ἐστίν, ἀλλ' ἐὰν ἔχη τοὺς τρόπους κυρίου. ἀπὸ οὖν τῶν τρόπων γνωσθήσεται ὁ ψευδοπροφήτης καὶ ὁ προφήτης.
9. καὶ πᾶς προφήτης ὀρίζων⁶³ τράπεζαν ἐν πνεύματι οὐ φάγεται ἀπ' αὐτῆς, εἰ δὲ μήγε ψευδοπροφήτης ἐστίν.
10. πᾶς δὲ προφήτης διδάσκων τὴν ἀλήθειαν, εἰ ἂ διδάσκει οὐ ποιεῖ, ψευδοπροφήτης ἐστίν.
11. πᾶς δὲ προφήτης δεδοκιμασμένος, ἀληθινός, ποιῶν⁶⁴ εἰς μυστήριον κοσμικὸν⁶⁵ ἐκκλησίας, μὴ διδάσκων δὲ ποιεῖν, ὅσα αὐτὸς ποιεῖ, οὐ κριθήσεται ἐφ' ὑμῶν· μετὰ θεοῦ γὰρ ἔχει τὴν κρίσιν· ὡσαύτως γὰρ ἐποίησαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι προφήται.
12. ὃς δ' ἂν εἴπῃ ἐν πνεύματι· δός μοι ἀργύρια ἢ ἕτερα ἅτινα, οὐκ ἀκούσεσθε αὐτοῦ· ἐὰν δὲ περὶ ἄλλων ὑστερούντων εἴπῃ δοῦναι, μηδεὶς αὐτὸν κρινέτω.

Κεφ. ιβ'**XII**

1. Πᾶς δὲ ὁ ἐρχόμενος⁶⁶ ἐν ὀνόματι κυρίου δεχθήτω· ἔπειτα δὲ δοκιμάσαντες αὐτὸν γνώσεσθε, σύνεσιν γὰρ ἔξετε⁶⁷ δεξιὰν καὶ ἀριστεράν.
2. εἰ μὲν παρόδιός ἐστιν ὁ ἐρχόμενος, βοηθεῖτε αὐτῷ, ὅσον δύνασθε· οὐ μενεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς εἰ μὴ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἐὰν ἦ ἀνάγκη.
3. εἰ δὲ θέλει πρὸς ὑμᾶς καθῆσθαι,⁶⁸ τεχνίτης ὢν, ἐργαζέσθω καὶ φαγέτω.

⁶² 11:5 txt οὐ μενεῖ δὲ εἰ μὴ eth GG HOL HR MH // οὐ μενεῖ δὲ <εἰ μὴ> TK // οὐ μενεῖ [εἰ μὴ] FB // Μένει δὲ HG // οὐ μενέτω ZN // οὐ μενεῖ δὲ jc BR

⁶³ 11:9 txt ὀρίζων BR FB GG HOL MH TK // ὀρίζων jc // ὀρέζων, "who is offering," c.e.-Gordon.

⁶⁴ 11:11a txt ποιῶν jc BR FB GG HOL TK MH // μῶν HG. Zahn proposed ποιῶν μυστήριον κοσμικὸν εἰς ἐκκλησίας.

⁶⁵ 11:11b txt κοσμικὸν jc BR FB GG HOL MH TK // κοσμικῶν c.e.-HG // κόσμιον c.e.-Petersen // ποιῶν μυστήριον κοσμικὸν εἰς ἐκκλησίας c.e.-ZN. This is by all accounts the most difficult part of the Didache to understand, translate, and interpret.

⁶⁶ 12:1a txt ὁ ἐρχόμενος jc BR GG HOL MH // ὁ ἐρχόμενος <πρὸς ὑμᾶς> TK // ὁ ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς arcon cop geo FB

⁶⁷ 12:1b txt σύνεσιν γὰρ ἔξετε c.e.-BR GG HOL // σύνεσιν γὰρ <ἔξετε> MH // (σύνεσιν γὰρ ἔχετε) TK // σύνεσιν γὰρ ἔχετε arcon cop FB // σύνεσιν γὰρ ἔξεται jc. Bryennios conjectured that ἔξεται is an itacism for ἔξετε.

⁶⁸ 12:3 txt καθῆσθαι FB GG HOL MH TK // καθῆσαι jc BR // καθίσαι HG HR ZN

4. εἰ δὲ οὐκ ἔχει τέχνην, κατὰ τὴν σύνεσιν ὑμῶν προνοήσατε, πῶς μὴ ἀργὸς μεθ' ὑμῶν ζήσεται Χριστιανός.
5. εἰ δ' οὐ θέλει οὕτω ποιεῖν, χριστέμπορός ἐστι· προσέχετε ἀπὸ τῶν τοιούτων.

Κεφ. ιγ'**XIII**

1. Πᾶς δὲ προφήτης ἀληθινὸς θέλων καθῆσθαι⁶⁹ πρὸς ὑμᾶς ἄξιός ἐστι τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
2. ὡσαύτως διδάσκαλος ἀληθινός ἐστιν ἄξιος καὶ αὐτὸς ὡσπερ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
3. πᾶσαν οὖν ἀπαρχὴν γεννημάτων ληνοῦ καὶ ἄλωνος, βοῶν τε καὶ προβάτων λαβῶν δώσεις τὴν ἀπαρχὴν⁷⁰ τοῖς προφήταις· αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ ἀρχιερεῖς ὑμῶν.
4. ἐὰν δὲ μὴ ἔχητε προφήτην, δότε τοῖς πτωχοῖς.
5. ἐὰν σιτίαν ποιῆς, τὴν ἀπαρχὴν λαβῶν δὲ κατὰ τὴν ἐντολήν.
6. ὡσαύτως κεράμιον οἴνου ἢ ἐλαίου⁷¹ ἀνοίξας, τὴν ἀπαρχὴν λαβῶν δὲ τοῖς προφήταις·
7. ἀργυρίου δὲ καὶ ἱματισμοῦ καὶ παντὸς κτήματος λαβῶν τὴν ἀπαρχὴν, ὡς ἂν σοὶ δόξη, δὲ κατὰ τὴν ἐντολήν.

Κεφ. ιδ'**XIV**

1. Κατὰ κυριακὴν⁷² δὲ κυρίου συναχθέντες κλάσατε ἄρτον καὶ εὐχαριστήσατε, προεξομολογησάμενοι⁷³ τὰ παραπτώματα ὑμῶν, ὅπως καθαρὰ ἢ θυσία ὑμῶν⁷⁴ ᾗ.
2. πᾶς δὲ ἔχων τὴν⁷⁵ ἀμφιβολίαν μετὰ τοῦ ἐταίρου αὐτοῦ μὴ συνελθέτω ὑμῖν, ἕως οὗ διαλλαγῶσιν, ἵνα μὴ κοινωθῇ ἡ θυσία ὑμῶν.⁷⁶
3. αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ῥηθεῖσα ὑπὸ κυρίου· Ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ προσφέρειν μοι θυσίαν καθαρὰν. ὅτι βασιλεὺς μέγας εἰμί, λέγει κύριος, καὶ τὸ ὄνομά μου θαυμαστὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι.

Κεφ. ιε'**XV**

1. Χειροτονήσατε οὖν ἑαυτοῖς ἐπισκόπους καὶ διακόνους ἀξίους τοῦ κυρίου, ἄνδρας πραεῖς καὶ ἀφιλαργύρους καὶ ἀληθεῖς καὶ δεδοκιμασμένους· ὑμῖν γὰρ λειτουργοῦσι καὶ αὐτοὶ τὴν λειτουργίαν τῶν προφητῶν καὶ διδασκάλων.
2. μὴ οὖν ὑπερίδητε αὐτούς· αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ τετιμημένοι ὑμῶν μετὰ τῶν προφητῶν καὶ διδασκάλων.
3. Ἐλέγχετε δὲ ἀλλήλους μὴ ἐν ὀργῇ, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ ὡς ἔχετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· καὶ παντὶ ἀστοχοῦντι κατὰ τοῦ ἐτέρου μηδεὶς λαλεῖτω μηδὲ παρ' ὑμῶν ἀκουέτω,⁷⁷ ἕως οὗ μετανοήσῃ.

⁶⁹ 13:1 txt καθῆσθαι FB GG HOL MH TK // καθῆσαι jc BR // καθίσαι HG HR ZN

⁷⁰ 13:3 txt τὴν ἀπαρχὴν eth jc FB GG HOL MH // τὴν [ἀπαρχὴν] DR // τὴν arcon? // [τὴν ἀπαρχὴν] TK // omit geo BR

⁷¹ 13:6 txt ἐλαίου jc BR FB GG HOL MH TK // ἐλαίου καὶ μέλιτος arcon eth

⁷² 14:1a txt κατὰ κυριακὴν jc BR FB GG HOL MH TK // καθ' ἡμέραν geo (arcon?)

⁷³ 14:1b txt προεξομολογησάμενοι FB GG HG HOL TK c.e.-VG ZN // <προεξομολογησάμενοι> MH // προεξομολογησάμενοι jc BR HR^{txt}

⁷⁴ 14:1c txt ὑμῶν arcon geo BR FB GG HOL MH TK // ἡμῶν jc

⁷⁵ 14:2a txt τὴν jc BR FB GG HOL MH TK // τινὰ HR c.e.-VG ZN

⁷⁶ 14:2b txt ὑμῶν arcon geo BR FB GG HOL MH TK // ἡμῶν jc

4. τὰς δὲ εὐχὰς ὑμῶν καὶ τὰς ἐλεημοσύνας καὶ πάσας τὰς πράξεις οὕτω ποιήσατε, ὡς ἔχετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ις'

XVI

1. Γρηγορεῖτε ὑπὲρ τῆς ζωῆς ὑμῶν· οἱ λύχνοι ὑμῶν μὴ σβεσθήτωσαν, καὶ αἱ ὀσφύες ὑμῶν⁷⁸ μὴ ἐκλυέσθωσαν, ἀλλὰ γίνεσθε ἕτοιμοι· οὐ γὰρ οἶδατε τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται.
2. πυκνῶς δὲ συναχθήσεσθε ζητοῦντες τὰ ἀνήκοντα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· οὐ γὰρ ὠφελήσει ὑμᾶς ὁ πᾶς χρόνος τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐν τῷ ἐσχάτῳ καιρῷ τελειωθῆτε.
3. ἐν γὰρ ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις πληθυνθήσονται οἱ ψευδοπροφήται καὶ οἱ φθορεῖς, καὶ στραφήσονται τὰ πρόβατα εἰς λύκους, καὶ ἡ ἀγάπη στραφήσεται εἰς μῖσος.
4. ἀύξανούσης γὰρ τῆς ἀνομίας μισήσουσιν ἀλλήλους καὶ διώξουσι καὶ παραδώσουσι, καὶ τότε φανήσεται ὁ κοσμοπλανῆς ὡς υἱὸς θεοῦ, καὶ ποιήσει σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ ἡ γῆ παραδοθήσεται εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ποιήσει ἀθέμιτα, ἃ οὐδέποτε γέγονεν ἐξ αἰῶνος.
5. τότε ἦξει ἡ κτίσις⁷⁹ τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν πύρωσιν τῆς δοκιμασίας, καὶ σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀπολοῦνται, οἱ δὲ ὑπομείναντες ἐν τῇ πίστει αὐτῶν σωθήσονται ὑπ' ⁸⁰ αὐτοῦ τοῦ καταθέματος.
6. καὶ τότε φανήσεται τὰ σημεῖα τῆς ἀληθείας· πρῶτον σημεῖον ἐκπετάσεως⁸¹ ἐν οὐρανῷ, εἶτα σημεῖον φωνῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ τρίτον ἀνάστασις νεκρῶν.
7. οὐ πάντων δέ, ἀλλ' ὡς ἐρρέθη· Ἦξει ὁ κύριος καὶ πάντες οἱ ἅγιοι μετ' αὐτοῦ.
8. τότε ὄψεται ὁ κόσμος τὸν κύριον ἐρχόμενον ἐπάνω τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

⁷⁷ 15:3 txt ἀκουέτω jc BR FB GG HOL MH TK // ἀκουέσθω HG ZN

⁷⁸ 16:1 txt ὑμῶν BR FB GG HOL TK // <ὕμῶν> MH // ἡμῶν jc. Apparently all editors agree on this emendation, starting with Bryennios. Elsewhere that this same edit occurs, at least there are other ancient source texts agreeing against the Jerusalem Codex.

⁷⁹ 16:5a txt κτίσις jc BR FB GG HOL MH TK // κρίσις c.e.-HG // πίστις c.e.-Harris

⁸⁰ 16:5b txt ὑπ' jc BR FB GG HOL MH // ἀπ' geo HG TK ZN

⁸¹ 16:6 txt ἐκπετάσεως jc BR FB GG HOL MH TK // ἐπιφάσεως Potivin

A Latin Fragment of the *Doctrina Apostolorum*

Italicized portions are those also found in the Greek *Didache*.

Via duæ sunt in seculo, vitæ et mortis, lucis et tenebrarum.

In his constituti sunt Angeli duo, unus æquitatis, alter iniquitatis.

Distantia autem magna est duarum viarum.

Via ergo vitæ hæc est: *Primò diliges Deum æternum, qui te fecit. Secundò proximum tuum, ut te impsum. Omne autem, quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.*

Interpretatio autem horum verborum hæc est: non mæchaberis, non homicidium facies, non falsum testimonium dices, no puerum violaveris, non fornicaveris . . . non medicamenta mala facies: non occides filium in abortum, nec natum succides. Non concupisces quidquam de re proximi tui. Non perjurabis. Non malè loqueris. Non eris memormalorum factorum. Non eris duplex in consilium dandum, neque bilinguis; tendiculum enim mortis est lingua. Non erit verbum tuum vacuum nec mendax. Non eris cupidus nec avarus, nec rapax, nec adulator, nec. . . (Cætera in Codice desiterantar.) "The rest in the MS. is wanting."

compiled by David Robert Palmer, March 2011

Documents like this are a lot of work! I am offering them free. But I could do more of them if I did not have to go to a "job." Please help by purchasing some of my other new books:

I have now completed my Swanson-style apparatus of Jude, showing complete transcripts of 62 Greek manuscripts and 10 critical editions. Preview it at: <http://www.lulu.com/product/paperback/epistle-of-jude-in-62-manuscripts-ten-editions/15158799>

Want to read cursive N.T. Manuscripts, but you don't know the ligatures? Get a quick-reference ligature chart here: <http://www.lulu.com/product/paperback/quick-reference-greek-ligature-guide/14355820>